

ORJİNAL MAKALE / ORIGINAL ARTICLE

Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi / BAUN Sağ Bil Derg
Balıkesir Health Sciences Journal / BAUN Health Sci J
ISSN: 2146-9601- e ISSN: 2147-2238
Doi: <https://doi.org/10.53424/balikesirsbd.1115558>

Hemşirelik Öğrencilerinin Yenilikçi Davranış Özellikleri ile Motivasyonel Kararlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki

Fatma AKSOY¹ Hanife DURGUN¹

¹ Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı

Geliş Tarihi / Received: 11.05.2022 Kabul Tarihi / Accepted: 22.09.2022

ÖZ

Amaç: Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin yenilikçi davranış özellikleri ile motivasyonel kararlılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla planlanmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte planlanan araştırmanın örneklemini araştırmanın dahil edilme kriterlerine uyan 334 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Yenilikçi Davranış Ölçeği (YDÖ) ve Motivasyonel Kararlılık Ölçeği ile 10-30 Ekim 2021 tarihleri arasında toplanmıştır. **Bulgular:** Hemşirelik öğrencilerinin Yenilikçi Davranış Ölçeği puan ortalamalarının 75.53 ± 16.92 , Motivasyonel Kararlılık Ölçeği puan ortalamalarının ise 41.94 ± 9.85 olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin akademik başarı algıları ile motivasyonel kararlılık ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde fark bulunurken ($p < 0.05$), diğer tanıttıcı özellikler ile Yenilikçi Davranış Ölçeği puan ortalaması arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p > 0.05$). Ayrıca hemşirelik öğrencilerinin Yenilikçi Davranış Ölçeği puan ortalamaları ile Motivasyonel Kararlılık Ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan ileri düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır ($r = 0.683$; $p < 0.001$). **Sonuç:** Hemşirelik öğrencilerinin yenilikçi davranış düzeylerinin yüksek, motivasyonel kararlılık düzeylerinin ise orta düzeyde olduğu ayrıca yenilikçi davranış özelliklerinin artmasıyla motivasyonel kararlılık düzeylerinin de arttığı belirlenmiştir. **Anahtar Kelimeler:** Hemşirelik Öğrencisi, Yenilikçi Davranış, Motivasyonel Kararlılık.

The Relationship Between the Innovative Behavior Characteristics of Nursing Students and the Levels of Motivational Persistence

ABSTRACT

Aim: This study was planned to determine the relationship between the innovative behavior characteristics of nursing students and their motivational persistence levels. **Materials and Methods:** The sample of the study, which was planned as descriptive and relationship-seeking, consisted of 334 nursing students who met the inclusion criteria of the study. Data were collected between 10-30 December 2021 with Personal Information Form, Innovative Behavior Scale and Motivational Persistence Scale. **Results:** Nursing students' mean scores on the Innovative Behavior Scale were 75.53 ± 16.92 ; Motivational Persistence Scale mean score was determined as 41.94 ± 9.85 . While there was a significant difference between the groups between the motivational persistence levels of the students and the perception of academic achievement ($p < 0.05$), no significant difference was found between the other descriptive characteristics and the Innovative Behavior Scale mean score ($p > 0.05$). In addition, it was determined that there was a statistically highly positive and significant relationship between the mean scores of the Innovative Behavior Scale and the Motivational Persistence Scale of nursing students ($r = 0.683$; $p < 0.001$). **Conclusion:** Nursing students' innovative behavior levels are high; it was determined that the motivational persistence levels were moderate, and the motivational persistence levels increased with the increase in innovative behavior characteristics. **Keywords:** Nursing Student, Innovative Behavior, Motivational Persistence.

Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Fatma AKSOY, Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Ordu, Türkiye.

E-mail: fatma.aksoy96@gmail.com

Bu makaleye atıf yapmak için / Cite this article: Aksoy, F., & Durgun, H. (2023). The relationship between the innovative behavior characteristics of nursing students and the levels of motivational persistence. *BAUN Health Sci J*, 12(2), 278-285. <https://doi.org/10.53424/balikesirsbd.1115558>.

BAUN Health Sci J, OPEN ACCESS <https://dergipark.org.tr/tr/pub/balikesirsbd>
This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License

GİRİŞ

Teknolojide yaşanan gelişmelerle birlikte, bireylerin giderek artan toplumsal gereksinimleri sağlık bakımını ve uygulamaları etkilemiş, değişimi zorunlu hale getirmiştir. Bununla birlikte günümüz teknolojisindeki var olan düşünce ya da bilgi birikiminin kullanılarak daha işlevsel, daha gelişmiş, farklı ve kaliteli ürün geliştirmek veya sürece dönüştürmek yenilik olarak tanımlanmıştır (Mutonyi ve ark., 2021; Putney ve ark., 2017) ve yenilikçilik kavramıyla birlikte yenilikçi davranışlar ortaya çıkmıştır. Örgüt içerisindeki bireylerin özgün fikirler üretmek uygulamaya geçirmesi, organizasyona fayda sağlayan yeni bir ürün-hizmet ortaya koyması, yeni üretim veya yönetim metodları geliştirmesi olarak tanımlanan yenilikçi davranış, (Lv ve ark., 2021; Qi ve ark., 2019) soyut düşüncelerin somut hale getirilmesi, yeni teknolojilerin ve yöntemlerin keşfedilmesi, çalışılan mesleğe özgü ürünler ve prosedürlerin geliştirilmesi ve bu bilimsel sürecin uygulanması olarak da yorumlanabilmektedir (Mutonyi ve ark., 2021). Yenilikçi davranışlar her alanı ilgilendirmekle birlikte, özellikle sağlık alanında sağlık kurumları, sağlık eğitimcileri ve öğrenciler yenilikçi davranış özelliklerine sahip olmak durumunda kalmaktadır (Özpuat ve Karakuzu, 2018; Timmermans ve ark., 2018). Bireylerin yenilikçi davranış özelliklerinin ortaya çıkmasını etkileyen birçok faktör söz konusudur. Bunlardan en önemlisi de bireylerin motivasyon düzeyleridir (Gopalan ve ark., 2017; Perreira ve ark., 2016)

Motivasyon, davranışı belirli bir hedefe veya amaca yönlendirerek bireyleri harekete geçiren çabaların bütünüdür (Gopalan ve ark., 2017). Kararlılık ise alınan kararları devam ettirebilme veya uygulamada ısrarcı olma olarak tanımlanmaktadır (Nibbelink ve Brewer, 2018). Bireylerin motivasyonunun artırılması ile performansta artış ve verimlilik sağlanabilmekte etkin kararlar alınabilmektedir. Motivasyonu etkileyen faktörler arasında ise ekonomik, sosyal, psikolojik, kurumsal, yönetsel, fiziksel şartlar ve karar mekanizmaları rol oynayabilmektedir (Perreira ve ark., 2016). Bu faktörler her mesleki alanda etkili olabildiği gibi sağlık alanında yenilikçi davranışların görülmesi, verimliliğin artırılması, doğru ve etkin kararlar alınmasında da önemli rol oynamaktadır (Kundak ve ark., 2015; Perreira ve ark., 2016).

Uygulamalı bir disiplin olan hemşirelik mesleğinde teorik bilgi ile pratik bilginin bütünleştirilmesi bilginin kalıcı hale getirilebilmesinde oldukça önemlidir. Bu kapsamda hem eğitimcilerin hem de öğrencilerin sağlık alanında yaşanan değişimleri, gelişmeleri yakından takip etmesi ve bu değişime ayak uydurması gerekmektedir (Çınar ve Toker, 2019; Erol ve ark., 2018). Çünkü değişen bakım davranışları ve teknolojik ilerlemeler yenilikçi düşünmeyi ve davranmayı gerekli kılmaktadır (Gedük, 2018). Ayrıca hemşirelik mesleğinde

bireylerin yeni bakış açısına sahip olarak bilimsel düşünce yapısı geliştirebilmesi ve bunu yenilikçi davranışlar ile bütünleştirebilmesi mesleki rollerinin gelişimine katkı sağlayacaktır (Baksi ve ark., 2020; Çınar ve Toker, 2019).

Literatürde hemşirelerin yenilikçi davranışlarını belirlemeye yönelik çalışmalar olmasına rağmen hemşirelik öğrencilerinin yenilikçi davranışları ve motivasyonel kararlılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaya rastlanılmamıştır.

Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin yenilikçi davranış özellikleri ile motivasyonel kararlılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Araştırma soruları

- Hemşirelik öğrencilerinin yenilikçi davranışları ne düzeydedir?
- Hemşirelik öğrencilerinin motivasyonel kararlılıkları ne düzeydedir?
- Hemşirelik öğrencilerinin yenilikçi davranış özellikleri ile motivasyonel kararlılık düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın tipi

Araştırma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı araştırma tasarımıyla planlanmıştır.

Araştırmanın evreni ve örnekleme

Araştırmanın evrenini Karadenizde bir Sağlık Bilimleri Fakültesi'nin hemşirelik bölümünde 2021-2022 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören toplam 448 hemşirelik öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklemini ise; örneklem hesabı yapılmadan tüm evrene ulaşılması hedeflenmiş ve 334 hemşirelik öğrencisi ile çalışma tamamlanmış, 115 hemşirelik öğrencisi çalışmaya katılmak istemediği için çalışma dışında bırakılmıştır. Araştırmada evrenin %75'ine ulaşılmıştır.

Araştırmaya alınma kriterleri

- Araştırmaya katılmaya gönüllü olması,
- Verilerin toplandığı fakültede hemşirelik öğrencisi olması.

Araştırmadan dışlama kriterleri

• Araştırmaya katılmayı kabul ettiği halde herhangi bir aşamada çekilmek isteyen hemşirelik öğrencileri örneklem dışı bırakılmıştır.

Veri toplama araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu", "Yenilikçi Davranış Ölçeği" ve "Motivasyonel Kararlılık Ölçeği" kullanılmıştır.

Kişisel bilgi formu: Bu form araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda (Çınar ve Toker, 2020; Kundak ve ark., 2015; Lv ve ark., 2021; Pala ve Turan, 2020; Sarıçam ve ark., 2014) hazırlanmıştır. Kişisel Bilgi Formu'nda katılımcıların yaşı, cinsiyeti, kaçınıcı sınıf oldukları, hemşirelik mesleğini tercih etme nedenleri, gelir düzeyleri, mezun oldukları okul türü, akademik başarı algıları ve sağlık alanındaki yenilikleri takip etme durumlarını içeren sekiz soru bulunmaktadır.

Yenilikçi davranış ölçeği (YDÖ): Lukes ve Stephan (2017); tarafından geliştirilen ve Pala ve Turan (2020); tarafından Türkçeye uyarlanan Yenilikçi Davranış Ölçeği (YDÖ) bireylerin yenilikçi davranışa yönelik algı, tutum ve düşüncelerinin ölçümü ve değerlendirilmesi amacıyla geliştirilmiştir ve yedi alt boyuttan ve toplamda 23 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek minimum puan 23, maksimum puan ise 115'tir. Ölçekten elde edilen yüksek puan yenilikçi davranışın yüksek, düşük puan ise düşük olduğunu göstermektedir. Pala ve Turan (2020) tarafından yapılan Türkçeye uyarlama çalışmasında ölçeğin toplam Cronbach Alfa katsayısı 0.93 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ise Cronbach alfa katsayısı 0.95 olarak hesaplanmıştır.

Motivasyonel kararlılık ölçeği: Constantin, Holman ve Hojbotā (2011); tarafından geliştirilen Motivasyonel Kararlılık Ölçeği'nin Sarıçam ve arkadaşları (2014); tarafından Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Motivasyon ve kararlılık düzeyi değerlendirme aracı olarak tasarlanan ölçek toplamda 13 maddeden oluşan beşli likert tiptedir. Ölçekten alınabilecek puanlar 13 ile 65 arasında değişmektedir. Ölçekte uzun vadeli hedefleri 2., 5., 8., 11. maddeler; mevcut hedefleri 3., 6., 9., 12. maddeler ve ulaşılamayan hedefleri yineleme 1., 4., 7., 10., 13., maddeler göstermektedir. Motivasyonel Kararlılık Ölçeği'nin Cronbach Alfa katsayısı 0.69 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ise Cronbach alfa katsayısı 0.91 olarak bulunmuştur.

Verilerin toplanması

Araştırma verilerinin toplanmasında Google anket formu oluşturularak bu form öğrenci WhatsApp gruplarında paylaşılmıştır. Araştırma verileri her bir online anket formu için yaklaşık 5-10 dakika süre

içerisinde ve 10-30 Ekim 2021 tarihleri arasında toplanmıştır.

Verilerin analizi

Bilgisayarda istatistik paket programı kullanılarak veriler analiz edilmiştir. Analiz yapılırken sıklık, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapmayı içeren tanımlayıcı testler kullanılmıştır. One way ANOVA ile t testi bağımsız gruplardaki farklılıkları, Pearson korelasyon analizi ile de sürekli değişkenler arasındaki ilişki değerlendirilmiştir. $p < 0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Araştırmanın etik boyutu

Veri toplama aracı olarak kullanılan ölçeklerin Türkçe uyarlamasını yapan yazarlardan e-mail yolu ile izin alınmıştır. Araştırma için Ordu Üniversitesinin Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan Etik Kurul Onayı (29/07/2021-15/182) ve araştırmanın gerçekleşmesi için verilerin toplandığı kurumdan kurum izni alınmıştır. Ayrıca araştırma kapsamına dahil edilen hemşirelik öğrencilerinin isimleri ve bilgileri gizli tutularak ve araştırmaya katılan öğrencilere araştırmanın amacı ve kapsamı, istedikleri zaman çekilebilecekleri açıklanarak, gönüllü olanlardan sözlü ve yazılı onam alınmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya dahil edilen öğrencilerin yaş ortalaması 20.26 ± 1.73 yıldır. Öğrencilerin %77.8'i kadın, %27.2'si birinci sınıf öğrencisi ve %69.5'inin ailedeki gelir düzeyi geliri giderine eşit düzeydedir. Mezun oldukları okula bakıldığında %68.3'ünün Anadolu lisesi mezunu olduğu, %47.0'ının mesleği maaş ve atanma durumundan dolayı seçtiği, %60.2'sinin akademik başarısını iyi olarak nitelendirdiği ve %65.6'sının sağlık alanındaki yenilikleri takip ettikleri belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre Yenilikçi Davranış Ölçeği ve Motivasyonel Kararlılık Ölçeği puanlarının değerlendirilmesi (n=334).

Özellikler		Min-Maks	Ort±SS		
Yaş (yıl)		18-33	20.26±1.73		
		n	%	Yenilikçi Davranış Ölçeği Ort±SS	Motivasyonel Kararlılık Ölçeği Ort±SS
Cinsiyet	Kadın	260	77.8	75.16±17.01	41.49±9.75
	Erkek	74	22.2	76.85±16.62	43.52±10.10
	Test ve p değeri			t=-0.757 p=0.806	t=-1.570 p=0.443
Sınıf	1. Sınıf	91	27.2	77.72±17.59	43.51±9.87
	2. Sınıf	86	25.7	78.10±15.89	42.54±9.44
	3. Sınıf	79	23.7	72.06±19.92	40.20±10.06
	4. Sınıf	78	23.4	73.66±16.68	41.20±9.90
	Test ve p değeri			F=2.633 p=0.050	F=1.861 p=0.136

Tablo 1. (Devam) Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre Yenilikçi Davranış Ölçeği ve Motivasyonel Kararlılık Ölçeği puanlarının değerlendirilmesi (n=334).

		n	%	Yenilikçi Davranış Ölçeği Ort±SS	Motivasyonel Kararlılık Ölçeği Ort±SS
Aile gelir düzeyi	Geliri giderinden az	66	19.8	76.30±18.75	44.12±10.48
	Geliri giderine eşit	232	69.5	75.29±16.67	41.42±9.63
	Geliri giderinden yüksek	36	10.7	75.66±15.31	41.27±9.85
	Test ve p değeri			F=0.091 p=0.913	F=2.024 p=0.134
Mezun olunan lise	Düz lise	9	2.6	82.88±14.72	47.11±9.40
	Sağlık meslek lisesi	42	12.6	75.83±14.26	41.09±10.41
	Anadolu lisesi	228	68.3	74.99±17.91	41.75±10.09
	Diğer	55	16.5	76.34±14.82	42.54±8.35
	Test ve p değeri			F=0.688 p=0.560	F=1.026 p=0.381
Mesleği tercih etme nedeni	İsteyerek seçtim	119	35.6	77.52±15.18	42.70±9.67
	Ailem istedi	31	9.3	77.06±16.34	43.93±8.96
	Tesadüfî olarak	21	6.3	75.95±17.25	44.19±9.11
	Maaş ve atanma durumu	157	47.0	73.82±17.87	40.70±10.26
	Diğer	6	1.8	71.50±25.26	41.16±7.11
	Test ve p değeri			F=0.961 p=0.429	F=1.407 p=0.231
Akademik başarı algısı	Çok iyi	43	12.9	81.23±16.43	46.20±10.07 ^a
	İyi	201	60.2	75.52±17.72	41.86±10.19 ^b
	Orta	85	25.4	73.37±14.33	40.16±8.48 ^b
	Kötü	5	1.5	63.60±18.75	38.80±6.37 ^{ab}
	Test ve p değeri			F=2.967 p=0.032	F=3.879 p=0.010*
Sağlık alanındaki yenilikleri takip etme durumu	Evet	219	65.6	78.42±17.06	43.78±9.81
	Hayır	115	34.4	70.02±15.25	38.44±8.99
	Test ve p değeri			t=4.431 p=0.319	t=4.859 p=0.291

t= Student t-Testi. F= ANOVA Testi. a-b= Aynı harfe sahip gruplar arasında fark yoktur. *p<0.05

Hemşirelik öğrencilerinin Yenilikçi Davranış Ölçeği Fikir Üretimi alt boyutundan 10.85±2.61, Fikir Arama alt boyutundan 11.44±2.59, Fikir İletişimi alt boyutundan 13.68±3.54, Uygulamaya Başlama Faaliyetleri alt boyutundan 9.87±2.93, Diğerlerini Dahil Etme alt boyutundan 10.90±2.76, Engellerin Üstesinden Gelme alt boyutundan 13.68±3.89, Yenilikçi Çıktılar alt boyutundan 9.01±2.81 ve ölçek toplamından 75.53±16.92 puan aldıkları belirlendi (Tablo 2).

Öğrencilerin Motivasyonel Kararlılık Ölçeği Uzun Vadeli Hedefleri Takip alt boyutundan 12.70±3.46, Mevcut Hedefleri Takip alt boyutundan 12.70±3.46, Mevcut Hedefleri Takip alt boyutundan 13.36±3.44, Ulaşılamayan Hedefleri Yineleme alt boyutundan 15.88±3.75 ve ölçek toplamından 41.94±9.85 puan aldıkları saptandı (Tablo 2).

Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre Yenilikçi Davranış Ölçeği puanları arasındaki farkı incelediğimizde, sadece akademik başarı algısına göre öğrencilerin ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu, akademik başarısını çok iyi olarak algılayan öğrencilerin Yenilikçi Davranış Ölçeği puan ortalamalarının daha yüksek olduğu belirlendi (p<0.05) (Tablo 1).

Öğrenci hemşirelerin Yenilikçi Davranış Ölçeği puan ortalamaları ile Motivasyonel Kararlılık Ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak ileri düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlendi (r=0.683; p<0.05) (Tablo 3).

Tablo 2. Öğrencilerin Yenilikçi Davranış Ölçeği'nden ve Motivasyonel Kararlılık Ölçeği'nden aldıkları toplam puan ortalamaları (n=334).

Ölçekler	Min-Max	Ort±SS	Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayısı
Fikir Üretimi Alt Boyutu	3-15	10.85±2.61	0.832
Fikir Arama Alt Boyutu	3-15	11.44±2.59	0.823
Fikir İletişimi Alt Boyutu	4-20	13.68±3.54	0.865
Uygulamaya Başlama Faaliyetleri Alt Boyutu	3-15	9.87±2.93	0.892
Diğerlerini Dahil Etme Alt Boyutu	3-15	10.90±2.76	0.815
Engellerin Üstesinden Gelme Alt Boyutu	4-20	13.68±3.89	0.905
Yenilikçi Çıktılar Alt Boyutu	3-15	9.01±2.81	0.801
Yenilikçi Davranış Ölçeği (YDÖ) (Toplam)	25-110	75.53±16.92	0.957
Uzun Vadeli Hedefleri Takip Alt Boyutu	4-20	12.70±3.46	0.795
Mevcut Hedefleri Takip Alt Boyutu	5-20	13.36±3.44	0.816
Ulaşılamayan Hedefleri Yineleme Alt Boyutu	7-25	15.88±3.75	0.753
Motivasyonel Kararlılık Ölçeği (Toplam)	17-65	41.94±9.85	0.915

Yenilikçi Davranış Ölçeği alt boyutlarından 'Fikir Üretimi Alt Boyutu' ile Motivasyonel Kararlılık Ölçeği alt boyutlarından 'Uzun Vadeli Hedefleri Takip Alt Boyutu', 'Mevcut Hedefleri Takip Alt Boyutu' 'Ulaşılamayan Hedefleri Yineleme Alt Boyutu' ve Motivasyonel Kararlılık Ölçeği toplam puanı arasında pozitif yönde, orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır (sırasıyla $r=0.512$; $r=0.505$; $r=0.481$; $r=0.540$; $p<0.05$) (Tablo 3).

Yenilikçi Davranış Ölçeği alt boyutlarından 'Fikir Arama Alt Boyutu' ile Motivasyonel Kararlılık Ölçeği alt boyutlarından 'Uzun Vadeli Hedefleri Takip Alt Boyutu', 'Ulaşılamayan Hedefleri Yineleme Alt Boyutu' ($p<0.05$) ve Motivasyonel Kararlılık Ölçeği toplam puanı arasında pozitif yönde, orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu, 'Mevcut Hedefleri Takip Alt Boyutu' (arasında ise zayıf ilişki olduğu belirlenmiştir (sırasıyla $r=0.424$; $r=0.415$; $r=0.445$; $r=0.396$; $p<0.05$) (Tablo 3).

Yenilikçi Davranış Ölçeği alt boyutlarından 'Fikir İletişimi Alt Boyutu' ile Motivasyonel Kararlılık Ölçeği alt boyutlarından 'Uzun Vadeli Hedefleri Takip Alt Boyutu', 'Mevcut Hedefleri Takip Alt Boyutu', 'Ulaşılamayan Hedefleri Yineleme Alt Boyutu' ve Motivasyonel Kararlılık Ölçeği toplam puanı arasında pozitif yönde, orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır (sırasıyla $r=0.528$; $r=0.499$; $r=0.555$; $r=0.571$; $p<0.05$) (Tablo 3).

Yenilikçi Davranış Ölçeği alt boyutlarından 'Uygulamaya Başlama Faaliyetleri Alt Boyutu' ile Motivasyonel Kararlılık Ölçeği alt boyutlarından 'Uzun Vadeli Hedefleri Takip Alt Boyutu' ($p<0.05$), 'Mevcut Hedefleri Takip Alt Boyutu' ($p<0.05$), 'Ulaşılamayan Hedefleri Yineleme Alt Boyutu' ($p<0.05$) arasında pozitif yönde, orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu, Motivasyonel Kararlılık Ölçeği toplam puanı arasında ise yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu

saptanmıştır (sırasıyla $r=0.588$; $r=0.518$; $r=0.564$; $r=0.602$; $p<0.05$) (Tablo 3).

Yenilikçi Davranış Ölçeği alt boyutlarından 'Diğerlerini Dahil Etme Alt Boyutu' ile Motivasyonel Kararlılık Ölçeği alt boyutlarından 'Uzun Vadeli Hedefleri Takip Alt Boyutu', 'Mevcut Hedefleri Takip Alt Boyutu' 'Ulaşılamayan Hedefleri Yineleme Alt Boyutu' ve Motivasyonel Kararlılık Ölçeği toplam puanı arasında orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu, saptanmıştır (sırasıyla $r=0.512$; $r=0.440$; $r=0.502$; $r=0.525$; $p<0.05$) (Tablo 3).

Yenilikçi Davranış Ölçeği alt boyutlarından 'Engellerin Üzerinden Gelme Alt Boyutu' ile Motivasyonel Kararlılık Ölçeği alt boyutlarından 'Uzun Vadeli Hedefleri Takip Alt Boyutu', 'Mevcut Hedefleri Takip Alt Boyutu' ve Motivasyonel Kararlılık Ölçeği toplam puanı arasında yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu ve 'Ulaşılamayan Hedefleri Yineleme Alt Boyutu' arasında orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (sırasıyla $r=0.604$; $r=0.618$; $r=0.633$; $r=0.521$; $p<0.05$) (Tablo 3).

Yenilikçi Davranış Ölçeği alt boyutlarından 'Yenilikçi Çıktılar Alt Boyutu' ile Motivasyonel Kararlılık Ölçeği alt boyutlarından 'Uzun Vadeli Hedefleri Takip Alt Boyutu', 'Mevcut Hedefleri Takip Alt Boyutu', 'Ulaşılamayan Hedefleri Yineleme Alt Boyutu' ve Motivasyonel Kararlılık Ölçeği toplam puanı arasında orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır (sırasıyla $r=0.590$; $r=0.545$; $r=0.521$; $r=0.596$; $p<0.05$) (Tablo 3).

Yenilikçi Davranış Ölçeği toplam puanı ile Motivasyonel Kararlılık Ölçeği Alt Boyutlarından 'Uzun Vadeli Hedefleri Takip Alt Boyutu' ($p<0.05$), 'Mevcut Hedefleri Takip Alt Boyutu', 'Ulaşılamayan Hedefleri Yineleme Alt Boyutu' ve Motivasyonel Kararlılık Ölçeği toplam puanı arasında yüksek düzeyde anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır (sırasıyla $=0.655$; $r=0.615$; $r=0.624$; $r=0.683$; $p<0.05$) (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin Yenilikçi Davranış Ölçeği puanları ile Motivasyonel Kararlılık Ölçeği puanlarının ve alt boyutlarının korelasyon değerlendirmesi.

	Uzun Vadeli Hedefleri Takip Alt Boyutu	Mevcut Hedefleri Takip Alt Boyutu	Ulaşılmayan Hedefleri Yineleme Alt Boyutu	Motivasyonel Kararlılık Ölçeği
Fikir Üretimi Alt Boyutu	0.512; 0.000*	0.505; 0.000*	0.481; 0.000*	0.540; 0.000*
Fikir Arama Alt Boyutu	0.424; 0.000*	0.396; 0.000*	0.415; 0.000*	0.445; 0.000*
Fikir İletişimi Alt Boyutu	0.528; 0.000*	0.499; 0.000*	0.555; 0.000*	0.571; 0.000*
Uygulamaya Başlama Faaliyetleri Alt Boyutu	0.588; 0.000*	0.518; 0.000*	0.564; 0.000*	0.602; 0.000*
Diğerlerini Dahil Etme Alt Boyutu	0.512; 0.000*	0.440; 0.000*	0.502; 0.000*	0.525; 0.000*
Engellerin Üstesinden Gelme Alt Boyutu	0.604; 0.000*	0.618; 0.000*	0.539; 0.000*	0.633; 0.000*
Yenilikçi Çıktılar Alt Boyutu	0.590; 0.000*	0.545; 0.000*	0.521; 0.000*	0.596; 0.000*
Yenilikçi Davranış Ölçeği (YDÖ)	0.655; 0.000*	0.615; 0.000*	0.624; 0.000*	0.683; 0.000*

r= Pearson Korelasyon Analizi

*p<0.05 (r; .p)

TARTIŞMA

Gelişen teknoloji ve bilimsel ilerlemeler doğrultusunda birçok alanda değişimler yaşanmakta ve sağlık bakım uygulamaları da bu değişimlerden etkilenmektedir. Bu değişim süreciyle beraber hemşirelik öğrencilerinin yenilikçi düşünebilmesi ve yeniliklere ayak uydurabilmesi gerekmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin yenilikçi davranış özellikleri ile motivasyonel kararlılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla toplamda 334 hemşirelik öğrencisiyle gerçekleştirilen çalışmada öğrencilerin yenilikçi davranışa yönelik algı, tutum ve düşünce düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Literatürde yer alan benzer çalışma bulguları incelendiğinde, Liu ve arkadaşları (2020); Tayvan'daki hemşirelik öğrencilerinin yenilikçi davranış özelliklerini incelediği çalışmada da bizim araştırma sonuçlarımıza benzer şekilde öğrencilerin yenilikçilik düzeylerinin çok yüksek olduğunu belirlemişlerdir. Literatürde çalışmanın bu bulgusuna benzer çalışma bulguları olan araştırmalar olmakla birlikte öğrencilerin yenilikçi davranış özelliklerinin düşük olduğunu belirleyen çalışmalar da mevcuttur. Ceylan (2019)'nın hemşirelik öğrencilerinin yenilikçilik düzeylerini ve yenilikçi davranışlarının önündeki engelleri belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada, Bodur (2018)'un ve Ertuğ ve Kaya (2017)'nin de yapmış oldukları çalışmalarda hemşirelik öğrencilerinin yenilikçilik düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Konuyla ilgili literatürde yer alan araştırma bulgularının birbirinden farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bunun nedeninin araştırmaya dahil edilen bireylerin yaş özellikleriyle ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Son yıllarda yapılan araştırmalara dahil edilen bireylerin yaş grubuna bakıldığında yaşı daha genç olan öğrenci grubundaki çalışmalarda yenilikçi davranışların daha yüksek olduğu görülmektedir.

Çalışmada öğrencilerin motivasyonel kararlılıkları orta düzeyde bulunmuştur. Literatürde hemşirelik öğrencilerinin motivasyonel kararlılık düzeylerini belirlemeye yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanılmamakla birlikte Toraman ve arkadaşları (2021); tıp öğrencilerinin motivasyonel kararlılık

düzeylerini belirlemek amacıyla yapmış oldukları çalışmada da benzer şekilde öğrencilerin motivasyonel kararlılık düzeylerinin orta seviyede olduğunu belirlemişlerdir. Hem ulusal hem de uluslararası alanda yapılan sınırlı sayı da çalışma olmakla birlikte yapılan çalışmalarda benzer bulguların elde edilmiş olması öğrencilerin motivasyonel kararlılık düzeylerini arttırabilmek için desteğe ihtiyaçları olduğunu ve konuyla ilgili daha fazla çalışmanın yapılmasına ihtiyaç olduğunu düşündürdü.

Çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre yenilikçi davranış ölçeği puanları arasındaki farka bakıldığında, öğrencilerin akademik başarı algısı dışında diğer özellikleri ile yenilikçi davranış ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Erol ve arkadaşları (2018); hemşirelik öğrencilerinin yenilikçi davranış özellikleri ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmada da benzer şekilde öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile bireysel yenilikçilik düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olmadığını saptamışlardır. Tarhan ve Doğan (2018); çalışmasında ise öğrencilerin sınıf düzeyleri ve mesleği kendi isteğiyle seçme durumları, Ertuğ ve Kaya (2017)'nin çalışmasında ise cinsiyet, Kulakçı ve arkadaşları (2015); çalışmasında da öğrencilerin mesleği kendi isteğiyle seçme durumları ile yenilikçi davranış özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Literatürde yer alan çalışmalarda elde edilen bulguların birbirinden farklılık göstermesiyle birlikte bizim çalışmamızda akademik başarı algısı yüksek olan öğrencilerin yenilikçi davranış özelliklerinin yüksek olması öğrencilerin teknolojik yeniliklerden de faydalanarak akademik başarılarına katkıda bulunmuş olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre motivasyonel kararlılık ölçeği puanları arasındaki farka bakıldığında, öğrencilerin akademik başarı algısı dışında diğer özellikleri ile motivasyonel kararlılık ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık

saptanmamıştır. Gün ve Denat (2020); çalışmasında öğrencilerin cinsiyet, sınıf düzeyleri ve hemşireliği tercih etme durumları ile, Köksal ve Yurttaş (2017); çalışmasında da sınıf düzeyleri ile motivasyonel kararlılık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Çalışmada elde edilen bulgular literatürde yer alan benzer çalışma bulguları ile benzerlik göstermemektedir. Çalışmaya dahil edilen öğrencilerin yenilikçi davranış özelliklerinin artmasıyla motivasyonel kararlılık düzeylerinin de arttığı saptanmıştır. Literatürde bireylerin motivasyonel kararlılık düzeyinin yüksek olması, yenilikçi davranışın gerektirdiği farklı bakış açısına sahip olma, yeni ve farklıyı düşünebilme gibi özellikleri olumlu etkilediği belirtilmektedir (Demir ve Peker, 2017; Gün ve Denat, 2020; Toraman ve ark., 2020). Bu nedenle hemşirelik öğrencilerinin motivasyonel kararlılık düzeylerini arttıran faktörlerin belirlenmesi ve bu doğrultuda girişimlerin planlanması yenilikçi davranışları olumlu etkileyecektir.

Araştırmanın sınırlılıkları

Bu araştırma sadece araştırmanın yapıldığı Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören hemşirelik öğrencileri için genellenebilir.

SONUÇ

Hemşirelik öğrencilerinin yenilikçi davranış özellikleri ile motivasyonel kararlılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada; öğrencilerin yenilikçi davranış düzeyleri yüksek ve motivasyonel kararlılık düzeyleri ise orta düzey olarak belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin yenilikçi davranış özelliklerinin artmasıyla motivasyonel kararlılık düzeylerinin de arttığı saptanmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda öğrencilere farkındalık kazandırılması için hemşirelik müfredatına inovasyon ile ilgili derslerin eklenmesi, eğitimlerin planlanması, geri bildirimlerde bulunulması, kişisel ve mesleki gelişimlerinin desteklenmesi, öğrencilerin güncel ve inovatif uygulamaları takip etmeleri için motive edilmesi önerilmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin yenilikçi bakış açısına sahip olması, bilimsel düşünce yapısı geliştirebilmesi ve bunu yenilikçi davranışlar ile bütünleştirebilmesi mesleki rollerinin gelişimine katkı sağlayacaktır.

Teşekkür

Araştırmaya katılmayı kabul eden ve soruları içtenlikle cevaplayan tüm hemşirelik öğrencilerine teşekkür ederiz.

Bu çalışma 10-11 Aralık tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen 5. Uluslararası Hemşirelik ve İnovasyon Kongresi'nde online sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Yazar Katkıları

Plan, tasarım: HD, FA; **Gereç, yöntem ve veri toplama:** HD, FA; **Analiz ve yorum:** HD, FA; **Yazım ve eleştirel değerlendirme:** HD, FA.

KAYNAKLAR

- Bakı, A., Sürücü, H.A., Kurt, G. (2020). Hemşirelerin bireysel yenilikçilik davranışları ve bu davranışları etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (2), 310-315. <https://doi.org/10.31067/0.2020.269>.
- Ceylan, S. (2019). Innovativeness levels and perceived barriers to innovativeness of nursing students. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(4), 363-371.
- Çınar, F., Toker, K. (2019). An examination of the effect of loneliness on the innovative behavior of health science faculty students. *Chinese Medical Journal*, 132(2), 171. <https://doi.org/10.1097/CM9.000000000000031>.
- Demir, M., Peker, A. (2017). Motivasyonel kararlılık ile okul tükenmişliği arasındaki ilişkinin yapısal eşitlik modeli ile incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 289-300.
- Gün, T., Denat, Y. (2020). Nursing students' motivation and learning strategies, *Journal of Human Sciences*, 17(1), 32-48. <https://orcid.org/0000-0001-9633-8951>.
- Erol, Ö., Yacan, L., Hayta, R., Şahin, İ., Yağcı, M. (2018). Hemşirelik Öğrencilerinin Yenilikçilik Özellikleri ve Etkileyen Faktörler. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma*, 15(3), 142-146.
- Gedük, E.A. (2018). Hemşirelik mesleğinin gelişen rolleri. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 5(2), 253-258. <https://doi.org/10.17681/hsp.358458>.
- Gopalan, V., Bakar, J.A.A., Zulkifli, A.N., Alwi, A., Mat, R.C. (2017). A review of the motivation theories in learning. In *AIP Conference Proceedings* (Vol. 1891, No. 1, p. 020043). AIP Publishing LLC. <https://doi.org/10.1063/1.5005376>.
- Kulakçı, A.H., Kuzlu, A.T., Yıldırım, Ş.N., Veren, F., Köse, T.A. (2015). Motivational resources and problems of nursing students: vocational choice, school culture and other associated factors. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 2(2), 83-93. doi:10.5222/SHYD.2015.083.
- Kundak, Z., Taş, H.Ü., Keleş, A., Eğicioğlu, H. (2015). Bir üniversite hastanesinde hemşirelik mesleğinde iş tatmini ve motivasyon. *Kocatepe Tıp Dergisi*, 16(1), 1-10. <https://doi.org/10.18229/kt.50196>.
- Köksal, L. G., Yurttaş, A. (2015). Hemşirelik öğrencilerinin mesleki güdülenme düzeyleri. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(1), 10-15. doi: 10.5505/bsbd.2015.65487.
- Lv, M., Yang, S., Lv, X.Y., Zhang, L., Chen, Z.Q., Zhang, S.X. (2021). Organizational innovation climate and innovation behavior among nurses in China: A mediation model of psychological empowerment. *Journal of Nursing Management*. <https://doi.org/10.1111/jonm.13381>.
- Liu, H.Y., Chang, C.C., Wang, I.T., Chao, S.Y. (2020). The association between creativity, creative components of personality, and innovation among Taiwanese nursing students. *Thinking Skills and Creativity*, 35, 100629. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2020.100629>.
- Mutonyi, B.R., Slåtten, T., Lien, G. (2021). Fostering innovative behavior in health organizations: a PLS-SEM analysis of Norwegian hospital employees.

- BMC Health Services Research*, 21(1), 1-15.
<https://doi.org/10.1186/s12913-021-06505-1>.
- Nibbelink, C.W., Brewer, B.B. (2018). Decision-making in nursing practice: An integrative literature review. *Journal of Clinical Nursing*, 27(5-6), 917-928.
<https://doi.org/10.1111/jocn.14151>.
- Özpuolat, F., Karakuzu, S. (2018). Yenilikçi davranışları etkileyen faktörler: Devlet hastanesi örneği. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 2(3), 46-58.
- Pala, O., Turan, N. (2020). Yenilikçi Davranış Ölçeğinin (YDÖ) Türkiye'ye Uyarlama Çalışması. *Anadolu University Journal of Social Sciences*, 20(3), 65-80.
<https://doi.org/10.18037/ausbd.801853>.
- Perreira, T.A., Innis, J., Berta, W. (2016). Work motivation in health care: a scoping literature review. *International Journal of Evidence-based Healthcare*.
<https://doi.org/10.1097/XEB.0000000000000093>.
- Putney, J.M., Sankar, S., Harriman, K.K., O'Brien, K.H.M., Robinson, D.S., Hecker, S. (2017). An innovative behavioral health workforce initiative: Keeping pace with an emerging model of care. *Journal of Social Work Education*, 53(sup1), S5-S16.
<https://doi.org/10.1080/10437797.2017.1326329>.
- Saricam, H., Akın, A., Akın, U., İlbay, A.B. (2014). Motivasyonel kararlılık ölçeğinin Türkçe formu: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Turkish Journal of Education*, 3(1), 60-69.
- Timmermans, O., Van Rompaey, B., Franck, E. (2018). Learning and Innovation in Health-Care-Based Teams: The Relationships Between Learning, Innovative Behavior at Work, and Implementation of Innovative Practices in Hospitals. *In The Organizational Context of Nursing Practice* (pp. 161-174). Springer, Cham.
- Toraman, Ç., Yurdal, M.O., Koşan, A.M.A., Baş, B. (2021). Tıp Öğrencilerinin Motivasyonel Kararlılık, Özyönetimli Öğrenme Hazırbulunuşluğu ve Başarı Yönelimleri Arasındaki İlişki. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 20(62), 123-138.
<https://doi.org/10.25282/ted.957588>.
- Qi, L., Liu, B., Wei, X., Hu, Y. (2019). Impact of inclusive leadership on employee innovative behavior: Perceived organizational support as a mediator. *PLoS one*, 14(2), e0212091.
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0212091>.
- Bodur, G. (2018). Hemşirelik öğrencilerinin bireysel yenilikçilik (inovasyon) düzeyleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 5(2), 139-148.
<https://doi.org/10.17681/hsp.349105>.
- Ertuğ, N., Kaya, H. (2017). Hemşirelik Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Profilleri ve Yenilikçiliğin Önündeki Engellerin İncelenmesi. *Journal of Education and Research in Nursing*, 14(3), 192-198.
- Tarhan, M., Doğan, P. (2018). Hemşirelik Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Davranışları ile Otonomi Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 5(1), 51-58.
<https://doi.org/10.17681/hsp.339991>.
- Sarıçam, H. (2015). Akademik kontrol odağı ve motivasyonel kararlılık: Yapısal eşitlik modellemesi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 79-92.